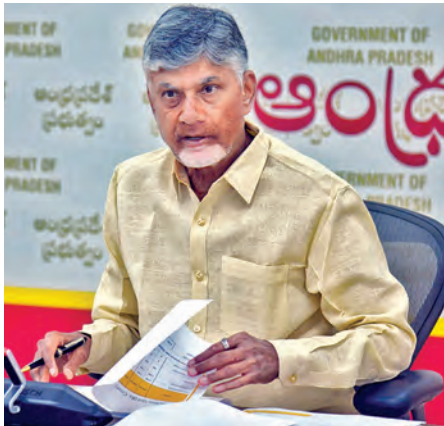

ಅತ್ಯದ್ಭುತంగా ಕ್ಷಾಂಟಂ ವ್ಯಾಲಿ

ప్రపంచ దృష్టిని ఆకర్షించే దిశలో నిర్మాణం
స్టార్డ్ప్లు, పరిశోధన సంస్థలు, హార్డ్వేర్,
వర్ల్డ్వీలకు నిలయం
రూ.30,000 కోట్ల పెట్టుబడులు లక్ష్యంగా
త్వరలోనే నూతన డిఫెన్స్ పాలసీ
వ్యాలీ జనవరి 1న ప్రారంభించేందుకు
ఏర్పాట్లు: సిఎం చంద్రబాబు

విజయవరం,జూలై12,ప్రభాకరవార్తప్రతినిధి: అమరావతిలో క్యాంబం పవ్వలీ భవనాన్ని కానీకా నిర్మించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించినట్లు సీఎం జేఎం చంద్రశేఖర మాయుడు తెలిపారు. ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేని విధంగా భవన నిర్మాణం జరుగుతుందన్నాడు.ఇందుకు అనుగుణంగా వివిధ సమూహాలను పరిశీలిస్తున్నట్లు తెలిపారు.క్యాంబం పవ్వలీని అమ్మ నిర్మేశిత గదువద్దగా ప్రారంభించాలని లక్ష్యంగా భాగంగా చేస్తూ అలాంటి సులభమిదివలీ సీమ చంద్రబాబు పర్చులు నిర్వహిస్తున్నారు.ఈ క్రమంలో క్యాంబం పవ్వలీ భవనంపై అధికారులతో ఆయన సమీక్షించారు. ఈ సందర్భంగా సీమ చంద్రశేఖర 40,000 చదరపు అడుగులలో చేపట్టే ఈ భవన నిర్మాణానికి సులభమిదివలీ నమూనాను పరిశీలిస్తున్నామన్నారు. ప్రపంచ దృష్టిని

ఆకర్షణే దిశలో ఈ భవనం ఉంటుందన్నారు. అమరావతి క్యాంపం వ్యాటి ఆశ్రయ గురించి విస్తృతావగాహన వచ్చి జరిగే దిశలో భవనాలు ఉండాలని సీంం చంద్రప్రభా అధికారాలకు సూచించారు. సమూహం ఎంపికపై 2 నార్డు అధికారాలతో చర్చించారు. మరో నమూనా ఎంపిక కోటికి తేలాలని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. 2026 జనవరి ఒకటో తేదీన అమరావతిలో క్యాంపం వ్యాటి ప్రారంభం చేసనున్నట్లు ప్రభుత్వం జులైలో ప్రకటించింది. 156 కర్మాదేశాల క్యాంపం లూ కంప్యూటరీస్ ఏర్పాటు చేసేందుకు బడిబీం సంస్థ డివీజిఎస్ఎం ప్రభుత్వానికి అందించింది. అమరావతి క్యాంపం వ్యాటిలో కంప్యూటరీ పరిశోధన అభివృద్ధి తేంద్రాని బడిబీం సంస్థ ఏర్పాటు చేయనుంది. డిసీకేసం ప్రస్తుత అమరావతిలో

40,000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణం ఉన్న భవనాన్ని నిర్మిస్తుంది. **లైటింగ్ శక్త్యాలు వినిపించుకుందా:** క్యూబంల కంప్యూటర్ల గాల్డీని కాంటి కణం ధోహాడి ఆధారంగా పనిచేస్తుంది. ఈ దృష్ట్యా ప్రత్యేకమైన భద్రతలే కూడిన వాతావరణం ఉండాలి. క్యూబంల కంప్యూటర్ల ఉన్న గదిలోకి వెంట్రుక మందం ఖాళీ నుంచి గాలి వెళ్లిరా వేళ్ళ తగిలితూ ప్లానెస్నిచ్చు ప్రభావం వడి చుట్టూ ఫలితిని చూపించుతుంది. కంప్యూటర్ల పర్యాటకపేసి గది మళ్ళీ గడలు నిర్మిస్తూ ఐసోలేట్ చేసుకుంటూ వస్తారు. బయటి నుంచి లైటింగ్ శక్త్యాలు వినిపించకుండా ఇన్నులేవ్మేట్ గది నిర్మాణం ఉంది. కొన్ని లేయర్ల నిర్మాణాల తర్వాత క్యూబంల కంప్యూటర్ల ఉండి ప్లాంట్ ఉంటుంది. అందులో 273 డిగ్రీల ఉష్ణోగ్రత నిర్వహించేలా పర్యాటకు వస్తారు. కంప్యూటర్లో వినియోగించే ప్రతి చిన్న విడిభాగాల కొని ఒక శాస్త్రవేత్త ఉంటారు. క్యూబంల ఫిజిక్స్, క్యూబంల సెన్సింగ్ వంటి వివిధ సాంకేతికతలు మేజింగ్మేట్ క్యూబంల కంప్యూటర్ల తయారవుతుంది. ఇక్కడి నుంచే క్లౌడ్ ద్వారా ప్రపంచం మొత్తానికి క్యూబంల సేవలను సంస్థ అందిస్తుంది. బీబీఎం సంస్థ తయారు చేసే క్యూబంల కంప్యూటర్లో వినియోగించే సాఫ్ట్వేర్, హార్డ్వేర్ డిజైన్ తయారీ అనుబంధం యూనిట్లు కూడా ప్రత్యేకం పర్యాటకు చేసేందుకు వీలుగా స్పేస్ను కేటాయించనున్నారు.దశల వారిగా 90లెక్క చదరపు అడుగుల్లో మోకరి నడుచుచున్నాను కల్పితానందానిలో లక్ష్మణుని సేవం ఆధిపత్యానుని నిర్దేశించారు. ప్లాదర బాదాలో హైటెక్ సీటి మారిదే ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు బాగాస్యాయుని డెవలపర్లు భవనాలను నిర్మించి వివిధ కంపెనీలకు వచ్చే స్థలి లీజుకు అనువున్నారు. భవనాల నిర్మాణానికి ముందుకు వచ్చే స్థం ఇలకు కార్యాలయాలలో ప్రభుత్వం భూమిలను ఇస్తుంది.

15, 16న సిఎం డిప్లొకె

అమిత్ షా సహా పలువురు కేంద్ర మంత్రులతో భేటీ

సిబిఐ బిజినెస్ మీట్‌లో పాల్గొన్న ను సీఎం

విజయవాడ,జూలై 12 ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు రెండు రోజుల పాటు ఢిల్లీలో పర్యటించనున్నారు. ఈ నెల 15,16వ తేదీల్లో దేశ రాజధాని ఢిల్లీలో పలువురు కేంద్ర మంత్రులతో భేటీ సహా వేర్వేరు కార్యక్రమాలకు ముఖ్యమంత్రి హాజరుకానున్నారు. రాష్ట్రంలో చేపడుతోన్న వివిధ పనులు, కేంద్ర గ్రామీణ్య సీఎం వారితో చర్చించుకున్నారు. కేంద్ర హోం మంత్రి ఆమిత్ షా, ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్, మంత్రులు ఆశ్వినీ వైష్ణవ్, సీఆర్‌ పాలేల్, మన్మథ్ మాంజేడియ, సీఐ ఆయోగ్ నభ్యుద్ధు మిశ్ర సారస్వత్ తదితరులతో సీఎం తన ఢిల్లీ పర్యటనలో భేటీ కానున్నారు. రాష్ట్రంలో చేపట్టిన ప్రాజెక్టులు, వాటికి ఆపనపైపైన నిధులు, హోలవరం బనకపర్ల అనుసంధాన ప్రాజెక్టు సహా వేర్వేరు అంశాలపై సీఎం కేంద్ర మంత్రులతో చర్చించుకున్నారు. అలాగే గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం పనులకు సంబంధించిన పనుల గురించి కూడా ఆయన మంత్రిత్వశాఖలో సీఎం చర్చలు జరుపనున్నారు. 15వ తేదీ ఉదయం అయోమితి నుంచి ఢిల్లీ వైశ్ణవ్ ను ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు ముఖ్యహోదాగా కేంద్ర మంత్రులతో ఆమెతో పాతో భేటీ కానున్నారు. అదే రోజు కేంద్ర బడి శాఖ మంత్రి ఆశ్వినీ వైష్ణవ్, సీఐ ఆయోగ్ నభ్యుద్ధు మిశ్ర సారస్వత్, ఢిల్లీ మెట్రో రైల్ ఎంఓఓతోనూ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు సమావేశం కానున్నారు. సాయంత్రం 4.30 గంటలకు డ్రైవింగ్ ముగిసినట్లు ముఖ్యజ్ఞాని లైబ్రరరీ జరుగుతున్న మహాజ్ఞాని ఓపీ నరసింహారావు నుంచి ఢిల్లీ కార్యక్రమం >>2

5 సిటీలకు
స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ్
అవార్డులు
విశాఖ, రాజమహేంద్రవరం,
విజయవాడ, తిరుపతి,
గుంటూరు ఎంపిక
ప్రకటించిన కేంద్రం

విజయవాడ జూలై 12 ప్రభాతపార్వ ప్రతినధి:
కేంద్ర ప్రభుత్వం వివిధ కేటగిరీల్లో స్వచ్ఛ నరేంద్రతో అభ్యర్థులను ప్రకటించింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్లోని విశాఖ జిల్లా, రాజమహేంద్రవరం, విజయవాడ , తిరుపతి, గుంటూరుకు అభ్యర్థుల దక్కాయి. జాతీయ స్థాయిలో స్పెషల్ కేటగిరీ మినిస్టీరియల్ అభ్యర్థులు విశాఖ నగరం దక్కించింది. రాష్ట్ర స్థాయిలో మినిస్టీరియల్ అభ్యర్థుకు రాజమహేంద్రవరం ఎంపికైంది. స్వచ్ఛ నూపరలిగ్ నీటిని విభాగంలో విజయవాడ, గుంటూరు, తిరుపతి నగరాలు

**పోలీసు విచారణకు
హాజరైన వల్లభనేని**

విజయవాడ, జూలై 12. ప్రభాకరవారప్రతినిధి:
గన్నవరం మాజీ ఎమ్మెల్యే వల్లభనేని వంశీ
మోహన్ తీవ్ర జ్వరంనందు శనివారం
వివాదాజ్ఞకు హాజరయ్యారు. మైసూర్ కేసులో
ప్రతి నిలలో రెండవ శనివారం ఆయన
పోలీస్ స్టేషన్లో హాజరు కావాల్సి ఉంది.
ఆయన నుక్కర్ల రంధ్రం పూడిపోవడంతో
శ్వాస తీసుకోవడానికి సమస్య ఏర్పడగా
ప్రైవేట్ ఆస్పత్రిలో ఆరోపించి చేయింపు
కున్నారు. ఆరోపించే తర్వాత గుండె సమస్య
వచ్చినట్లు ఆసుపరానించిన డాక్టర్లు శనివారం
ఉదయం ఆయనకు ఎఫ్ డియోగ్రాఫ్ చేశారు.
ఈ క్రమంలో తీవ్ర జ్వరంతో రోగి
య్యారు. అయినా క్షౌర్య అదేశా

>>2

నది వద్ద వివరాలు సేకరిస్తున్న పోలీసులు

తుంగభద్రలో
భక్తుల గల్లంతు
గాలిస్తున్న పోలీసులు

మంత్రాలయం, జూలై 12, ప్రభాతపాఠ్య:
ప్రసిద్ధ పుణ్యక్షేత్రం మంత్రాలయంలోని
తంగగిరీ పుష్ప నదిలో ముగ్గురు యువ భక్తులు
గల్లంతైన నంపులకు శనివారం పోటు
చేసుకుంది. పోటునులు తోపిన వివరాల
మేరకు కర్ణాటక రాష్ట్రం హాసనకు చెందిన
రంగనాథ్, హేమంత్, దర్బన్, నారాయణ,
నవీన్, ఆజిత్, ప్రమాది స్నేహితులు.
వారు మంత్రాలయం రామచంద్రస్వామి
దర్శనానికి శనివారం వచ్చారు. స్నేహితుల
లతో కలిసి తంగగిరీ పుష్ప నదిలో స్నానం
చేసేందుకు వెళ్లగా ప్రమాదవశాత్తు నవీన్,
ప్రమాది, ఆజిత్ లతో యువ భక్తుల గల్లం
చేయ్యారు. నమావారం తెలుసుకున్న
మంత్రాలయం ఎస్సా శివంజీర్, >>>

శనివారం టీటీడి అధికారులతో సమావేశమైన దేవాదాయశాఖ మంత్రి ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి

విజయవాడ దుర్గమ్మ గుడికి
మరో రోడ్డు మార్గం
నిరుద్యోగ అర్హులకు రూ.3వేలు భృతి
శ్రీవాణిట్రస్ట్ నిధులు ఆలయాలకు విడుదల చేయాలి
టిటిడి, దేవాదాయశాఖ సమావేశంలో మంత్రి ఆనం

విశ్వమల.శాఖి 12వశాతకావధ్యునిది: ఆంధ్రప్రదేశ్లోని అన్ని దేవాలయాల ఆలయద్వీర్ల భాగంగా పరివర్తించబడినకనకవర్ణము ఆలయాలని భక్తులు నలుకొని భజించగా చేరుకున్నందుకు మరేఘాతీరస్థ నిర్మాణము చేపట్టినందుకు ప్రశంసగా రాష్ట్రానిందును సుబ్రహ్మణ్య దక్షిణదేవాలయశాఖమందు నిర్మాణమునాంబరీషి తిలకము. బంధుకు బీదీడి నుకూరంగా కావాలని కోరామన్నార్లు. దేవాలయపట్లకు ప్రశంస గళంలో 9శాతకం ఉన్న కామన్ గుడిపట్టణ(శివపట్టణ) ను 9శాతాబ్ది నుంచునందరి బిగించినందుకు, 9శాతం నుండినిపులను బీదీడి నుండి తీసుకొచ్చాల్సిన నుబంధనల ఉన్నాయని కీలక వ్యాఖ్యలు

నిందితుల ఆస్తుల జప్తునకు ఎసిబికోర్టు అనుమతి

విజయవాడ, జూలై 12, ప్రభాతవార్త ప్రతినిధి: ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో నలంబలం రెవెన్యూను మద్దం కుంభ కోటం కేసులో కీలక హాజరుం చేటించేసుకుంటున్నాం. కేసులో నందితులుగా ఉన్నవారి ఆస్తుల జప్తును ఏపీటీ కోర్టు అనుమతినిచ్చింది. రూ. 32 కోట్ల విలువైన ఆస్తులను నీజ్ చేసేందుకు అనుమతినిచ్చింది. ఈ రోజు ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. ప్రతిపాదకులకు ఆగస్టు ఒకటో తేదీ రోజు నోటీసులు జారీఅని దర్యాప్తు అధికారిని ఏపీటీ కోర్టు తెలిపింది. గతంలో ఎన్నికల నుమయంలో విల్లెట్టు వద్ద పట్టుబడిన రూ. 8 కోట్ల నగదు నహా డిస్పిలరేషన్, నిందితుల అనుమానాస్పద ప్రాధానవీలకు నంబంధించిన ఆస్తులు ఉన్నాయి. వైఎస్ఆర్ ప్రభుత్వ హయాంలో మద్దం నీకరణ, పంపిణీ మరియు నిర్వయంలో భారీ అవకతవకలు జరిగాయన్న ఆరోపణలపై నోటీ దర్యాప్తు చేస్తోంది. మద్దం స్కాంలో ఇప్పటికే చాలా మందిని అరెస్టు చేసి

మధ్యం
కుంభకోణం కేసు

ప్రతివాదులకు
ఆగస్టు 1 లోగా
నోటీసు ఇవ్వాలని
ఆదేశాలు

విచారించింది. విశ్రాంత ఐఎఎస్ ఆధికారి రజనీ
భార్గవతీ సిట్ అధికారులు నోటీసులు జారీ
చేశారు. కుంభకోణానికి సంబంధించిన మరిన్ని
డీటైల్స్ వెలికితేనే దిశగా సిట్ ప్రయత్నిస్తోంది.

వెలుగులోకి మరో
**భయానక
కొవిడ్
వైరస్**

30% కేసులకు కొత్త 'స్లాటస్' వేరియంట్ మూలం

పద్య, జాల్మ 12: ప్రమాదకరమైన కరోనా వైరస్
విజృంభిస్తోంది. కోత్తా స్ట్రాబ్స్ అనే
-19 ఉపవైరస్ వెలుగులోకి వచ్చింది.
క్విప్టానా వచ్చిన రోగనిరోధకశక్తి కూడా
వృక్షని వ్యాధివెంటాడుతుంది, అన్ని యువల
అవసావే ప్రమాదం ఉంది వైద్యరంగ
జులు పెట్టుతున్నారు. కరోనావైరస్ నిరంతరం
వర్ధనంవెంటుంది. ప్రపంచ ఆరోగ్యకారాన్ని
కోకనకు గురిచేస్తోంది. ఏప్రిల్ 16వనా జాతికి
నే ఇప్పుడు వైరస్ పేరుపెడుతారు. ఎవరినైనా ఆరోగ్య

 సన్మత్యం ఈ ఉప వేరియంట్‌ను వర్చువేక్షణలో ఉంచిన వేరియంట్‌గా పేర్కొనింది. ఆగ్నేయాసియా యా దేశాల్లో కేసులు విస్తరణకు ఈ స్ట్రైన్ కారణమని లివీంది. ఇన్ఫర్మల్ మేగంగుపగుతున్నట్టి కారాగృహం, పునర్వ్యవస్థాపక తత్వగమన, ఉదాహరణ పురుషున్నారు. యుకెలోని ఈకేసుల తీవ్రత ఎక్కువ నాడు. ఇక్కడ స్ట్రైన్‌ల కల్లోనానికి అధిక కరగా ఎక్కి ఎవనిజిల్లా ఎవని ఎక్కి ఎవనిజిల్లా >>

రాష్ట్రంలో ప్రజాస్వామ్య

ఉప్పాల్
హరికతో
ఫోన్లో
మాట్లాడి
పరామర్శించిన
జగన్

విజయవాడ,జూలై12,ప్రభాకరవార్తతీరిధి: కృష్ణా జిల్లా జెడ్పీ ఛైర్మన్వగు ఉప్పాల్ హరికతో టీడీపీ,జనసేన కార్యకర్తలు దాడి చేసినట్లు వైకాంగ్రెస్ పార్టీ నేతలు,కార్యకర్తలు ఆరోపిస్తున్నారు.ఆమె గుడివాడలో జరిగే పార్టీ కార్యక్రమానికి వెళ్లడంగా టీడీపీ, జనసేనకార్యకర్తలు ఆమె కారును చుట్టి ముట్టి అడ్డుకున్నారు.ఆమెను వెళ్ళుకో తిరిగి వెళ్ళాలని ఆందోళన చేసారు. ఈ క్రమంలో పోలీసు వారిని దెంగగొట్టి ఆమె వాహనాన్ని వంపించినట్లు నమాకారం,ఈటుచేసిన వైకాంగ్రెస్ శ్రేణులు తీవ్రంగా ఆక్షేపిస్తున్నాయి.ఈ క్రమంలో కృష్ణా జిల్లా జెడ్పీ ఛైర్మన్వగు ఉప్పాల్ హరికతో ఫోన్లో జగన్ మాట్లాడారా, ఆమెను పరామర్శించారు. ఫోన్లో మాట్లాడి విపరీతం తెలుసుకున్న జగన్ దాడిని తీవ్రంగా ఖండించారు. ఉద్ధేహుర్త కంగా చంపడమూ ప్రోత్సాహంతో గుడివాడలో టీడీపీ, జనసేన >>2

న్యాయాధికారుల ఇంటి పనులు
దిగువ సిబ్బంది
విధుల్లో భాగమే

విజయవాడ,జూలై 12,ప్రభాకరారావు ప్రతినిధి: న్యాయాధికారుల ఇంటి వసులు అశీసు సభాసీట్ల దిగువ నుల్లొంది(విదుర్) భాగం కావటంపై పిడివరం చెప్పన్న వాదనను అంగీకరించలేమని హైకోర్టు స్పష్టం చేసింది. న్యాయాధికారుల ఇళ్ళలో వసినేసేందుకు కోరితే మంచి ఇళ్ళను సభాసీట్లు ఉండే విధానం జెడ్డెల్లో ఉన్నప్పుడు వేరుకొని చేర్చుకోవాలి. ఈ విషయంలో న్యాయాధికారుల నుంచి సభాసీట్ల వసులు ఎదురైతే ఫిర్యాదులు చేయవచ్చని, వాటిపై తగిన చర్యలు తీసుకుంటారని వెల్లడించింది. కోర్టుదరు న్యాయాధికారుల అనుచిత ప్రవర్తన కారణంగా అశీసు సభాసీట్ల విధులు మార్చలేమని స్పష్టం చేస్తూ వ్యాజ్యాన్ని కొట్టివేసింది. హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు జడ్జిస్ ఆర్.రమణమందరావు,జడ్జిస్ ఎ.జె.సుమతిశాస్త్రి నలుగురు దృఢానంతో ఇటీవలే ఈ మేరకు తీర్పు ఇచ్చింది. దిగువ కేర్వల్లో ఉన్న చై.పి.సె.సీ.ఎస్. కాలనీ తరగతికి డివీజన్ గా న్యాయాధికారుల ఇళ్ళలో వసులు అపగించడంపై

కూటమి ప్రభుత్వం ఆధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత విద్యాశాఖ సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టింది. గాడి తమ్మిన విద్యా వ్యవస్థను సరిదిద్దేందుకు విద్యాశాఖ మంత్రి నారా లోకేష్ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. గతంలో విద్యాశాఖలో ఎన్నో ఒడిదుడుకులు ఉండటంతో సిబ్బంది ఇబ్బందుల పడ్డారు. ముఖ్యంగా బదిలీలోగారు చేపట్టిన కౌన్సిలింగ్ లో తాపాలు ఉండటం వారికి శాపం మోపింది. అంతేకాక గత ప్రభుత్వంలో మునుపే హరద్రా లేని విధంగా ఉపాధ్యాయులు చేత బోధనీతర వసలు చేయించారు. దీంతోపూటి ప్రభుత్వం విద్యను గత విద్యాశాఖ అధికారులు, ఉపాధ్యాయులు గత ఎన్నికల్లో ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా తీర్చిదిద్దారు. కుట్రను ప్రభుత్వం వ్యతిరేకం తరువాత మంత్రి నారా లోకేష్ విద్యా శాఖను తన వద్ద ఉంచుకొని మార్పులు చేర్పులను సన్నాహించేసే నాడు. ముఖ్యంగా విద్యాశాఖలో ప్రిన్సిపల్ నేకలకు రీగా సీనియర్ ఐఎస్ఎ ఆధికారి కోస శిక్షిధర్ ను నియమించారు. కోస శిక్షిధర్ ను ఏ శాఖ అప్పగించిన తన బాధ్యతను సమర్థవంతంగా నిర్వహించి ఆ శాఖకి న్యాయం చేసారన్న అభిప్రాయం సర్దురా ఉంది. ఎన్నికల్లో ఇచ్చిన హామీలు మేరకు ముఖ్యంగా మోగ డిస్సిని నిర్వహించారు. అలాగే ఉపాధ్యాయులు బదిలీ ల కౌన్సిలింగ్ పారదర్శకంగా నిర్వహించారు. లోకేష్ మార్గం పాలనకు అద్దంపట్టారు. విద్య ను అత్యంత ప్రాధాన్యత రంగాలలో ఒకటిగా గుర్తిచింది. ఈ క్రమంలో పాఠశాల విద్యలో సంస్కరణలకు తెరతీసింది. మొదటిసారి మోగ పేరంతో, టీచర్ల ను నమావేశాలునిర్వహించారు. అక్టోబరులో 44,956 పాఠశాలల్లో 25.46 లక్షలమంది తల్లిదండ్రులు, 27,395 మంది పూర్వవిద్యార్థులు, 22,200 మంది దాతలతో, 36,918 మంది ప్రజాప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు. ఈ సమావేశంలో తమ పిల్లల అవకాశాల గురించి చర్చించారని మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, అల్టర్న్ డెవలప్ మెంట్ శాఖ మంత్రి హొంగారు నారాయణ తెలిపారు.

విద్యాశాఖలో సంస్కృతి

విద్యారంగంలో సంస్కరణలకు కూటమి ప్రభుత్వం జోరూగా ప్రయత్నాలు సాగిస్తోంది. ప్రస్తుతం ఈ వ్యవస్థలో ఉన్న లోపాలు గుర్తింపజేస్తేపాలు వాటి పరిష్కారానికి మార్గాలను అన్వేషిస్తోంది. విద్యారంగానికి గొడ్డలి పెట్టగా మారిన జీవే 117కు కూటమి ప్రభుత్వం స్వస్తి పలికింది. విద్యారంగంలో సంస్కరణల పేరుతో గత చైన్సీ ప్రభుత్వం తీసుకొచ్చిన ఈ జీవేతో ప్రాథమిక విద్యా నిర్మాణాలు పూనా వీలయ్యింది. 3, 4, 5 తరగతులను ఉన్నత పాఠశాల లో విలీనం చేయడంతో తల్లిదండ్రులు ప్రైవేటుబడుల జాబు పట్టారు. నాటి సీఎం జగన్ తీసుకున్న ఈ నిర్ణయం ఊరి బడికి ఊరిగా మారింది. ఈ జీవేతో ప్రాథమిక విద్యావ్యవస్థకు నష్టం పాటిల్లుతుందని ఉపాధ్యాయులు, మేధావులు అందోళన చేసినా గత ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. జగన్ ప్రభుత్వం తీసుకొచ్చిన ఈ వివాదాస్పద జీవేను రద్దు చేస్తామని ఇప్పు టికి ప్రకటించగా, దాన్ని ఉపసంహరించిన తర్వాత ప్రత్యా మ్నాయం తీసుకోవ్వేందుకు అవసరమైన ప్రక్రియలకు పాఠశాల విస్తాశాఖ ప్రారంభించింది. దీనిలో భాగంగా ఆ శాఖ డైరెక్టర్ పి.జె.మలరామరాజు మార్గదర్శకాలపై ఉత్తర్వులు విడుదల చేశారు. గతంలో ఉన్న ఆరు రకాల పాఠశాలలకు బదులు 10 రకాల పాఠశాలల విధానాన్ని కూటమి ప్రభుత్వం ముందు కు తీసుకువచ్చింది. గతంలో ప్రవేశజప్తిన శాటిల్లెట్ ఫౌండే షన్లో పిపి1, పిపి2) న్యూజ్ నిర్వహణ బాధ్యతను రాష్ట్ర స్త్రీ, శిశు సంక్షేమ శాఖకు అప్పగించింది. ఫౌండేషన్లో (పిపి1, పిపి2, 1, 2 తరగతుల) న్యూజ్ను ఆలానే ప్రవేశపెడింది. ఒకటి నుండి ఐదు తరగతులలో 60 లోపు విద్యార్థులు ఉన్న ప్రాథమిక పాఠశాలను డేసీక్ గ్రెమరీ పాఠశాలలుగా, 60 పైపు విద్యార్థులను పాఠశాలను మోడల్ గ్రెమరీ పాఠశాలలుగా ఏర్పాటు చేసింది. ఈ పాఠశాలలకు గ్రెమరీ న్యూరల్ పాపాం తో పాటు తరగతికి ఒక ఉపాధ్యాయుడు చొప్పున ఐదుమంది ఉపాధ్యాయులను కేటాయించడం జరిగింది. 60మంది విద్యార్థుల కంటే ఎక్కువ ఉన్న ప్రాథమికలోన్నత (యుపిఎల్) పాఠశాల లను ఉన్నత పాఠశాలలుగా ఆవిగ్గడే చేయడం జరిగింది. ఉన్నత పాఠశాలల కాంపౌండ్ లోని ప్రాథమిక పాఠశాలలను

ఎం రఘునాథ్

ఉన్నత పాఠశాలలో విలీనం చేసి 1నుండి 10 తరగతుల వరకు గల ఉన్నత పాఠశాలలుగా మార్పు చేసింది. కొన్నిచోట్ల 6 నుండి 10 తరగతుల వరకు ఉండే ఉన్నత పాఠశాలలను కూడా ఏర్పాటు చేసింది. 1 నుండి 12 వరకు, 6 నుండి 12 వరకు తరగతులు ఉండే హైస్కూల్ వ్వస్థలోరెండు రకాలుగా పాఠశాలలను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.పాఠశాల వారిగా వాస్తవ పరిస్థితిని తెలుసుకునేందుకు ఒక పాఠశాలకు ఒక

యాప్ పేరుతో సమగ్ర డాబ్బోర్లును సిద్ధం చేశారు.ప్రభుత్వం లెర్నింగ్ ఎక్సులెన్స్ ఇన్ ఆంధ్రప్రదేశ్ పేరుతో సమగ్ర యాప్ ను అందుబాటులోకి తీసుకొచ్చింది. ఉపాధ్యాయులు నిత్యం ముఖ ఉధారిత హాజరు వేసే గుర్తింపు సంఖ్య (ఇడి), పాప్ వర్తతో యాప్లో లాగిన కాపీపేజీ. ఈ యాప్లో న్యూరల్, టీచర్, న్యూడెంట్, గవర్నెన్స్, కమ్యూనికేషన్, డ్యాబ్బోర్లు అనే అరు విభాగాలున్నాయి. సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణ విద్యార్థి కిల్లెట్ కిల్లీ అంబేడకర్, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా విద్యార్థులకు ఈ కిల్లెట్ ఒక్కో విద్యార్థికి అవసరమైన పాఠ్యాంశాలు (టెక్స్టు బుక్స్) ఆలాగే వర్గ బుక్స్, నోట్ బుక్స్, ఆర్ట్స్ పర్ఫర్మింగ్ కూడా ఇస్తారు. విద్యార్థికి మూడు జతల యూనిఫాం, ఒక బ్యాగ్, బూట్లు, రెండు జతల పాపులు, బెల్ట్ కూడా ఇస్తారు. ఒకటో తరగతి పిల్లల కోసం బొమ్మలతో కూడిన డిక్షనరీని ప్రత్యేకంగా తయారు చేశారు.ఈ కిల్లెట్ కోసం రాష్ట్ర

నణల నకం

వ్యాప్తంగా ప్రభుత్వం రూ.953.71 కోట్లు ఖర్చు చేస్తోంది. ప్రభుత్వ, ఎయిడెడ్ పాఠశాలల్లోని విద్యార్థులకు అందించే ఒక్కో కిట్టు ప్రభుత్వం రూ.2,279 ఖర్చుచేస్తోంది. 2025-26 విద్యా సంవత్సరానికి 35,94,974 మంది విద్యార్థులకు కిట్టు కొనుగోలు చేసారు.ఇందులో కేంద్రం రూ.175.03 కోట్లు, రాష్ట్రం రూ.778.68 కోట్లు భరించనున్నాయి. 1 నుంచి 8 తరగతి విద్యార్థులకు ఏకరూప దుస్తులకుబట్టుకూలికింద రూ.120, 9, 10 తరగతుల వారికి రూ.240 చెల్లించనున్నారు. తల్లికి వందనంతో రికార్డు సృష్టించారు. తల్లికి వందనం పథకం కోసం మొత్తం రూ.10,091 కోట్లు ఖర్చు విడుదల చేసినట్లు టీఎం చంద్రబాబు తెలిపారు. ఇందులో రూ.1,346 కోట్లు పాఠశాలల అభివృద్ధికి వెతతాయని పిల్లలందిచారు. అవుట్లో ఒకరికి మాత్రమే ఇస్తే... ఇప్పుడు ఎంత మంది పిల్లలుంటే అంత మందికి తల్లికి వందనం ఇస్తామని అయిన తెలిపారు. అంతేకాక విద్యార్థులలో తల్లికి విలువలు పెంచుదలచానని ప్రమాణం ఇచ్చాల్సికొచ్చి ప్రపంచవరత్త చాగంటి కోటేశ్వరరావు అధ్యక్షుర్యంలో ప్రత్యేకంగా విలువలపై పుస్తకాలను తీసుకొచ్చారు. 2025-26 విద్యా సంవత్సరం నుంచి ఒకటి నుంచి ఇంటర్మీడియట్ వరకు ప్రత్యామ్నాయ సమాఖ మార్పులు తీసుకున్నాము. ఇంటర్మీడియట్ సిలబస్ను మార్పు చేయ దంతోపాటు ప్రశ్నాపత్రాల విధానాన్ని మార్చనున్నారు. వెన కబడిన విద్యార్థులతోపాటు పిల్లలకు ఆదనపు బోధన అం దించినందుకు ఇబిటి మద్రాస్లో కలిసి విద్యాత్మక కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటుచేయాలి అమలు చేయనున్నారు. ఆకడమిక్ క్యాలెండర్ ను సమర్థవంతంగా అమలు చేయదంతోపాటు డిజిటల్ మోడల్ సదుపాయాల్ని పెరుగుదపర్చదం, ఫిజికల్, వర్చువల్ విద్యను ఏకీకృతం చేయదం ద్వారా మెరుగైన బోధన విధానాలను అమలు చేసేందుకు కనరత్న చేస్తున్నారు. ఇంటర్మీడియట్లో వృత్తి విద్య విద్యార్థులకు డ్యూయర్ డ్రుమీకరణ పత్రాలు ఇచ్చేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. డ్యూయర్ నైపుణ్య విద్య అర్హత (ఓమీ) పత్రాలు, శాతీయ వృత్తి విద్య, శ్కణ్య మండలితో కలిసి బీదీని ఇవ్వనున్నారు. పాఠశాల విద్యా శాఖలో కీలకమైన స్కూల్లో

కంప్లెక్స్ విధానాన్ని ప్రభుత్వం రద్దుచేసింది. వాటి స్థానంలో క్షురక విధానాన్ని అమలు చేయాలని నిర్ణయించింది. ఈ మార్పు జటిలమైన రాష్ట్రవిద్యాశాఖ ముఖ్యకార్యదర్శి కోస శబ్దరక్ష ఉత్తరువుల జారీ చేయాలి.వాటిని అనుసరించిన ప్రస్తుతస్కూల్ కంప్లెక్స్ పరిధిలోని పాఠశాలలు వాటి దూరం, ఆయా సూక్ష్మలో విద్యార్థులు, క్షురక సంఖ్యను క్షేత్ర స్థాయిలో పరిశీలించి 4,034 చైతన్య కంప్లెక్స్ లను ఏర్పాటు చేసింది. పాఠశాల విద్య డైరెక్టర్ వి. విజయరామరాజు పర్యవేక్షణలో అత్యంత సమర్థవంతంగా ఉపాధ్యాయ పదోన్నతులు, బదిలీలను పూర్తి చేయడం జరిగింది. మొత్తం 67,732 బదలీలు, 4,477 పదోన్నతులు అమలు చేయ బడ్డాయి. వారల్లో, 1,494 మంది గ్రేడ్1, ప్రధానో పాధ్యాయులు బదిలీకాగా, 1,375 మంది స్కూల్ ఆఫీసుల్లోని ప్రధానోపాధ్యాయులుగా పదోన్నతులు పొందారు. అదే విధంగా, 5,717 మంది మోడల్ ప్రాథమిక పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగా బదిలీ పొందారు. ఆందుకోసం స్కూల్ ఆఫీసుల్లో ట్రైనీ బదిలీ చేయడమే కాకుండా 1,592 మంది ఎన్టీబీఎల్ మోడల్ స్కూల్స్ పాస్ ఎమ్మీగావడో న్నతులు పొందారు. స్కూల్ ఆఫీసుల్లో విధాగంలో 27,804 మంది ఉపాధ్యాయులు బదిలీలు పొందారు. అదే విధంగా 1,510 మంది స్కూల్ ఆఫీసులంటుగా ఎన్టీబీఎల్ సంఠం పదోన్నతి పొందారు. ఆదనంగా, 31,174 మంది నెకడరీ గ్రేడ్ టీచర్లు, 1,199 మంది లాంగ్వేజ్ పిల్లలందు 344 మంది ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ టీచర్లను బదిలీ చేశారు. విద్యార్థుల సమగ్రాభివృద్ధికి ఎన్నో కార్యక్రమాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేపడుతుంది. ఇందులో భాగంగా విద్యుత్ బోధనలో నాణ్యతను పెంచుతుంది. ఇందులో భాగంగా ఎంపీఎస్సెస్ విద్యుత్ కార్యక్రమం పర్యవేక్షణ అడ్వాన్స్డ్ లెర్నింగ్ ప్లాట్ ఫామ్. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో 6 నుండి 9 తరగతుల విద్యార్థులు గణితం, ఇంగ్లీష్, తెలుగు సాంకేతికశాస్త్రో వెనకబడి ఉంటే, సాంకేతికత నాయుంతో విద్యార్థులు సాక్షాత్తు పంపకపరిచి, తరగతి గదిలో అభ్యసన ఫలితాలు మెరుగుపరచడమేకట్తంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తరఫున పాఠశాల విద్యాశాఖ, సమగ్ర శిక్షా శ్రీకారం ముట్టింది.ప్రభుత్వ పాఠశాలలకు స్టోర్ టీచింగ్ ఇన్వాల్యుఎన్విద్యాశాఖ నిర్ణయించింది.విద్యార్థుల్లో స్పృహస్పృణ్యాలను పెంచేయకు అటలకుసంబంధించిన సామగ్రి అందించనున్నారు. ప్రభుత్వ బడుల్లో కంప్యూటర్స్ ల్యాబ్లను ఏర్పాటుచేయనున్నారు.●

సాక్షి సీడీఆర్... సువాద్యదరిని అంటూ పెడమొగంగా ఉన్న 'అపూర్వ సహోదరులు' మూలక కలిపింది మన ఇద్దరినీ అంటూ గళవారం చేతులు కలపడం మహారాష్ట్ర రాజకీయాలకు కొత్త మలుపు తెచ్చింది

దనే పెచ్చెల్ని, బాగా సాహెబ్ లాకర్ స్టాపింది పెంచి పోషించిన శివసేనలో తన రాజకీయ జీవితం ప్రారంభమైతూ, 20వ సంవత్సరాల్లా క్రితం 2005లో సాంత్ బాగా వేసుకొని 'మహారాష్ట్ర సద నిర్వాహ సేన' (ఎంఎన్ఎస్ఎ) అనే కొత్త పార్టీని స్టాపింది తనకు బాగా ఎదుగుతున్న రాజకీయ రాకెట్ తన కుమారున్న కుమారుడైన ఉద్ధవ్ తాకర్ తో కలిసి ఒకే వేదికను ఎక్కడం, కాండిం దుకే కలిసి వచ్చామని చెప్పడం రాష్ట్రంలోని అలా కాదా బిజెపి కూటమికి వెన్నులో వణుగు బిందెని కూడా పెచ్చెల్ని. ఎవరి కాండాలూ వారికి ఉన్నా, శివసేన నుంచి రాజ్ విడిపోవడానికి, ఇప్పుడు కలవడానికి కూడా మూయేయే కాండం, అప్పుడల్లా శివసేన విద్యార్థి విభాగమైన భారతీయ విద్యార్థి సేన ను ప్రారంభించిన రాకెట్ మొదట్లో ఉద్ధవ్ కంపి పార్టీలో రాజ్ కే ఎక్కిన ప్రాధాన్యం కనిపించడంతో బాగానే కుమారునిగా ఉద్ధవ్ ముందుకు వెళ్ళడానికి చాలా ప్రయత్నం చేశారు. కానీ పదవల పంపకంలో అలిగిన రాజ్ 2005లో శివసేన నుంచి నిష్క్రమించి 2006వ మార్చిలో ఎంఎన్ఎస్ఎ ను స్టాపించి ఆరంభం ఆయన మనసు మార్చి శివసేనలోకి తిరిగి రప్పించడానికి బాగా సాహెబ్ ఉన్నప్పటికీ చాలా ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కానీ ఏదీ ఫలితం కాలేదు, ఉద్ధవ్ కు గట్టి ప్రత్యర్థి రాజ్ బిలాస్ వామకావడంతో వాద్దరినీ వద్దకు రగిలిన సగలు ప్రత్యాగత కాంగ్రెసుకు, బిజెపికి ఎంతో ఉపయోగం కాలింది. శివసేన కొన్నిసార్లు కాంగ్రెస్ తోనూ, మరి సార్లు బిజెపి తోనూ జతకట్టింది కానీ ఆ పాపాను నిలుపుకొనేలేక పోయింది. బిసెరికి అధికారానికి దూరమై బిజెపి కూటమికి రాష్ట్రాన్ని అప్పగించి ది... శివసేన గ్రాఫ్ ఎక్కడ ఉన్నప్పుడు, ఎంఎన్ఎస్ఎ రేడియో పెరగడంతో అప్పడప్పుటిల్లిన తిరిగి కలవడానికి గతంలో కూడా కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి. హిందీవర్గ తిరే ఉద్ధవ్ కు నిరసన వ్యక్తం ఇద్దరు వేర్వేరుగా ఆందోళనలు జరపడంతో వాటివల్ల తగినంత ప్రయోజనం అభించడం

ఒకే ఒరలో రెండు..

ఎ.వి.ఎ ప్రసాద్

రాజధానిలో రాజకీయం. ఇద్దరలో రాజకీయం పాండి వ్యతిరేక చలా అధికం. బిజెపి, కాంగ్రెస్ తేలు అవడంతో ఉద్దవది నర్దుకుపోయి మనస్థుంగం. రాజధాని ఇంతకాలం కలవకపోవడానికి అది పాండి రాజకీయం. కానీ ముఖ్యమంత్రి దేవేంద్ర ఉద్దవది పాండి తన పనిని చేసి త్రిభాషా విధానం అమలు చేయడానికి ప్రయత్నించడం, దానికి వ్యతిరేకంగా సోదరు లిద్దరు చేర్చుకునే తోలు తే ఆంధోరాల ప్రారంభం, వివరీ చేతులు కలవడంతో ప్రభుత్వ నిర్ణయం కూడా రాత్రికొత్త మారిపోయి జూన్ 29న పాండి పాండి తన పనిని నిసరి కాదంటూ పద్మ వీని కొత్త ఉత్తరువుల జారీ చేయడం వచ్చింది. పద్మ వీని పాండి విధానానికి నిరసనగా జూలై 6, 7 తేదీ ధోర్ భారీ ఆందోళనలు జరగగా సోదరు లిద్దరు ప్లాన్ చేయడం తెలిసిన ముఖ్యమంత్రి వెంటనే కొత్త ఉత్తరువుల జారీ చేయడంతో సమస్య తాత్కాలికంగా సద్దుమణి కావాలిదా కలిసి విక్రీ ర్యాల్ జరపాలను వడంతో పద్మ వీనికు పట్టెలెలెలల గుం గుం వడినట్లయింది. తాను అమలు చేద్దామనుకున్న త్రిభాషా విధానం రాకే సోదరు లిద్దరిని రాత్రి కలవడంతో ఇప్పుడు బిజెపి కూటమి కొత్త సమస్య మొదలయింది. శివసేన పిండే గ్లం, ఎన్ డీపీ ఆజితే వగ్గం బిజెపి కూటమిలోని ప్రధాన మిత్రవర్తలు. అవి అవసరం కొద్దీ ఏర్పడిన రాత్రి కలవడంతో సమీరణాలు మారితే ప్రభుత్వం మననగడకు ముప్పు ఏర్పడే అవకాశాలే ఉన్నాయి. దీనివల్ల సీఎంఎం ఉన్న ఆజితే అవసరం, క తాలు కూటమిలోనూ, మరో కాలకరేవేవవారో అవసరం తగ్గినా ఎన్ డీపీ మన పెట్టి ఉండవచ్చు అందరూ ఎరిగినదే. పిండేకు బిజెపిలో

ఉద్దవ, రాజ్ తాతే

కలిసి సాగవలసిన అవసరం ఏర్పడుతుంది. అది కారకాలకు లో తేరేపోయి అగ్రాహితే ఎవరూ మిగలకపోవచ్చు. వారు మట్టి శివసేనలో వెళ్తే అవకాశాలే ఏర్పడుతాయి. అందువల్ల మిత్ర వర్తలు జాబితాలో ఉండాలి కానావసరం ఉద్దవది నర్దుదీ బాధ్యత. ఒక దశలో ఆజితే వర్గం కూడా పాండి వ్యతిరేక ఆంధోరాలకు మద్దతు ఇస్తుందని తెలియడం వల్లనే పద్మ వీని తన విధానంలో మార్పు చేశారని అంటున్నారు. కానీ అది రాకే సోదరు లిద్దరు తిరిగి కలవడానికి ఉపయోగపడడంతో పద్మ వీనికు కొత్త కలకు ముప్పు మొదలయినట్లు ఉంది. అసెంబ్లీ ఎన్ డీ తలకు ఇలా వాలా వ్యవస్థ ఉన్నా, డీసెంబర్ లేదా జనవరిలో బ్లూమ్బుంబులు ఎన్నికల జరగ గోతున్నాయి. ఆ ఎన్నికల్లో గెలిచిన పాండి మరలా రాజకీయం మీద ఎక్కువ పట్టు ఉంటుంది. రాకే సోదరు లిద్దరు చేతులు కలవడం వల్ల ముంబయి వారి ఖాతాలోకి వెళ్తే ఎంతయాలన్నది పద్మ వీనికు మరో సమస్య. గత ఎన్నికల్లో ఉద్దవ శివసేన గ్రూప్ కు 84 సీట్లు వచ్చి, బిజెపి కి రెండు తక్కువగా 82 సీట్లు వచ్చాయి. ఎంఎన్ ఎస్ కు ఏడు మాత్రమే లభించాయి. ఇటీవల జరిగిన అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో మహాయుక్తి కూటమి (బిజెపి, పిండే శివసేన, ఆజితే ఎన్ డీపీ) విజయం సాధించడంతో ఎన్నికలు జరిగితే ముంబయి కూడా తమ ఆధీనంలోకి వస్తుందనే ధీమాతో వారు ఉన్నారు. కానీ ఇప్పుడు రాజ్, ఉద్దవ చేతులు కలవడంతో ఇప్పుడు మహాయుక్తి కూటమిలో అవకాశాలు కనిపిస్తున్నాయి. అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో ఉద్దవ కూటమికి 10 శాతం ఓట్లు వస్తే, రాజ్ ఎంఎన్ఎలో కు 1.56 శాతం ఓట్లు వచ్చాయి. అసెంబ్లీలో పాటు ఒకే గ్రూపు నంబి కూడా కొంత ఓట్లు శాతం బడతే అయితే మరో విజయాన్ని ఎవరూ నిరోధించకపోవచ్చు. ఇప్పుడు పాండి కంటే రాజ్ వీని ముందుగా ప్రధాన సమస్య ఇదే. రాజ్, ఉద్దవ నిజంగా ఒకే ఒరలో ఇమగ్నమైతే నిజంగా అద్భుతాలు సృష్టించగలరు తారు. పాండి విధానంలో వెనక్కి తగ్గితే తనకు మద్దతు ఉండవచ్చు అందరూ పద్మ వీని కు మచ్చెరువైనట్లే కనిపిస్తోంది. ●

రత్నపైకే నిత్యం కాదుమావు
కూచా చొరబాట్లు, ఉగ్రహుతి
ఇలా తనకు అందివచ్చిన ప్రతి
అస్త్రాన్ని ప్రయోగించిన దాయాది
పాకిస్తాన్‌కు ఇప్పుడు బలబాచిస్తాన్
లిబరేషన్ ఆర్మీ అనే బిందే వేక్కు
లో బర్జెగా మారింది. మనీషర్, మహనరలు,
మా నంపద మాకే దకాల్‌లంటూ ప్రత్యేక దేశం
గా అభివృద్ధిపాలని దశాబ్దాలుగా జరుపుతున్న
పోరాటం మరింత ఉత్తేజంగా మారింది. ప్రత్యే
కించి పాక్‌లో సంతోషపాడును వచ్చిన తర్వాత
ఈ డిమాండ్ మరింత పెరిగింది.తనదూ జైలాచ్
మిముక్తి సైన్యం చేస్తున్న ఈ పోరాటంలో అనేక
దాడులు చేసే తన లక్ష్యాలుగా మారింది. ఈ
బిందేఎను కట్టడిచేయడకు సర్వశక్తులు ఒడ్డు
తున్నా జైలాచ్ సైన్యం మాత్రం తన దాడులు
నిరంతరం కొనసాగిస్తూనే ఉంది. షేఖాబాజ్‌వేర్స్
వదలితే దావడం, ఆపై సైనిక పేనా మాజీ
ఇంటెలిజెన్స్ బీఫ్ ఆసిమమునిర్ బాధ్యతలు స్వీక
రించిన తర్వాత జైలాచ్ ప్రత్యేక దాడులు మరింత
తే ఉధృతం చేసింది. సైన్యకే దేశంగా తాము
ఏర్పడి తీరతామంటూ జైలాచిస్తాన్ ప్రజలు
ఎప్పుడీ నంపే చేస్తున్న డిమాండ్ ఈసారి ఖచ్చి
తంగా సాధించుకున్నామన్న దీమాతో ఉన్నాడు.
అందుకు సాయుధ పోరాటం ఒక్కో మహంగం
అవున్న వారుచేస్తున్న దాడులు స్పష్టం చేస్తు
న్నాయి.జైలాచ్ జాతీయ మిముక్తి పోరాటం
పేరిట చేస్తున్న ఈ సాయుధ పోరాటం ముం
ందుండి సమీపిస్తున్నది జైలాచిస్తాన్ లిబరేషన్
ప్రంట్ మరికొన్ని స్వతంత్ర పోరాట శక్తులు
మాత్రమే. అయినా కూడా సైన్యాన్ని సైనికం
అంతమొట్టకుండా దాడులు చేయడంలో బీదకే
సాటిగా నిలుస్తున్నాయి. జైలాచిస్తాన్ ప్రావిన్స్
లో తాజాగా ఆపరేషన్ బామ్ పేరిట నిర్వహించి
న దాడుల్లో ప్రభుత్వ దాడులు ధ్వంసం అయ్యాయి.
17 చోట్ల చేసిన దాడుల్లో అత్యధ ప్రభుత్వ
అస్తులు మాత్రమే టార్గెట్‌గా నిలిచాయి. వంకే
గూఢ, సురాబ్, కే5, ఖుస్ పంబి ప్రాంతాలతో
పాటు అనేక జిల్లాలు దాడులు చేసినందు. మక్రాన్
తీరం నుండి కోచ్-ఎ-సలవేర్స్ వర్గకేశ్రేణివర
కూ తమ పోరాటం విస్తరించినది బిందేఎన్స్
చెప్పుతోంది. సైనిక కెకేహ్‌పులు సైన్యం ఈ దాడు
ల్లో ధ్వంసం అయ్యాయి.దాడులు చేయడం
బిందేఎన్స్ కు కొత్తేమీ కాదు. రెండవనెలలకేతమే

పాక్ కంట్రీ నలుసుగా 'బెలూచ్'!

గమి మాహాన్

పాక్లో పర్యవేక్షణలు మధ్య నుంచి వెళ్లే రైలు మార్గంలో జాఫర్జీలను హైజాక్ చేసారు. రైలులో ఉన్న పాక్ జవాన్లదేసి నిర్బంధింపబడినారు. 90 మందిని కాల్చివేసివట్లు బిలీంవెన్ ప్రకటించింది. భారత్లో పహార్లం దాడి తర్వాత పాక్ ఉగ్రస్వరూపాలపై నిర్వహించిన ఆపరేషన్లనిర్ధార ఆనంతరం ఈ బెలూచ్పై నిర్వహించిన పోరాటం మరింత పెరిగింది. తాము ప్రత్యేక దేశంగా ప్రకటించుకుంటున్నామని, తమ దేశకర్ణి, తమ దేశ జెండా, తమ భౌగోళిక స్వరూపంగుర్తింపాలంటూ ఇటు భారత్వంపాలంటూ ఇక్కరాజ్యనమిటిని కూడా కోసిన నంగతి తెలిసిందే. మరోవక్క ఈ పోరాటాన్ని అజీదీయాలంటే పాక్ సైన్య సైనిక పాలన ఒక్కటే మార్గం అన్న ప్రచారం కూడా తెరచిపెట్టి వచ్చింది. అందుకు అనుగుణంగా జిల్లాల కాలంలో సైనిక బిన్స్ అసీమ ముసీర్ వ్యవహరకర్ణి కూడా కనపిస్తోంది. భారత్వ తలచుకున్నప్పుడల్లా కూడా దుష్కరం, అంతర్జాతీయ వేదికలపై కాశ్మీర్ ఎప్పుడీ మాడే అంటూ ప్రగల్భాలు పలకడం అలావైసిన పాకిస్తాన్ తన దేశంలో ఎదురవుతున్న ముప్పు ను మార్తల సన్నదాటు చేసుకోలేని స్థితిలో ఉంది. ఆర్థిక వ్యవస్థ చిన్నాబిన్నం అయిన తరుణంలో బెలూచ్పైసాల్ల ఉన్న అపారమైన వనరులన్నింటినీ చైనాకు తాకట్టుబెట్టి వబ్బం గడుపుకుంటున్నదన్న భావన బెలూచ్ ప్రజల్లో నిలిచింది. వాస్తవానీ బెలూచ్పైసాల్ల అపారమైన ఖనిజ వనరుల సంపద ఉంది. రాగి, బంగారం, క్రోమైట్, బొగ్గ, ముడి ఇనుముతో పాటు లిథియం వనరుల కూడా అపారంగా ఉన్నాయి. అలాగే బారెల్స్, నల్లరే, పర్యూల్, లైడ్, జింక్ వంటివి అనేక వనరులున్నాయి.

రేఖో డిష్ ప్రాజెక్టు వరంగా మాన్స ప్రపంచం లోనే అతిపెద్ద రాగి, బంగారం నిల్వలున్న ప్రాంతంగా నిలిచింది. ముస్లింజాగ్ ప్రాంతంలో క్రోమైట్, భాగాయ, ఖాజిదార్ ప్రాంతాల్లో అపారమైన లిథియం నిల్వలున్నట్లు పాక్లో దగ్గరవు తున్న చైనా గుర్తించింది. అందుకే ఈ ప్రాంతం లోనే వివిధ ప్రాజెక్టులు, కారణాన్న నిర్మించేందు కు పాక్ ప్రభుత్వానికి ఆర్థికపరంగా దండీగా అందిస్తోంది. రాసురాసు ఈ ప్రాంతంపై వట్టు సాధిస్తున్నది. ఈ ధోరణులు గుర్తించిన తర్వా తనే బెలూచ్పైసాల్లో స్వాతంత్ర్యపాలనం, విము క్తి పోరాటం పేరిట అందోళనలు పెరిగిపోయాయి. అటు బెలూచ్ విముక్తి పోరాటంతో పాటు పాకిస్తాన్లో ఇప్పుడు అప్నాస్ సరిహద్దు వైపు నుంచివచ్చే ఉగ్రవాదసంస్థ నుంచి ముప్పుపొందే లాది.టిటివీ పేరిట ఈసంస్థ ఒకవిధంగా మార ఇజాత్ మున్నా నృష్టిస్తున్నదనే చెప్పాలి. ఈ ందు అంతర్గత ముప్పును అధిగమించలేని పాకిస్తాన్ భారత్ పైకి మాత్రం అటు చైనా,ఇటు బంగ్లాదేశ్ లు కలుపుకుని కయ్యమీర్ కైదు వచ్చుతోంది. నిజానీకి వ్యవసాయం,పశుసంపద కూడా అపారంగా ఉంది. సహజదాయపు, బొగ్గ, ఇతర ఖనిజ వనరుల తవ్వకాల్లో ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఈ ప్రావిన్సు మూలసంపాదంగా నిలిచింది. పాక్ సైరతి భాగంలో ఉన్న బెలూచ్పైసాన్ల సరిహద్దు ఇరాన్, అఫ్గానిస్తాన్లతోపాటు ఖైబర్ పక్తూన్ఖ్వా, పంజాబ్, అహ్మద్ ఖైల్లాలు ఉన్నాయి. అపారమైన ఖనిజ వనరులన్న ఈ ప్రాంతాన్ని పాక్ వనరులనేం దుకు నిర్మంగా లేకపోయినా అగ్రరాజ్యాలు అంటే చైనా,అమెరికా వంటి దేశాలు మాత్రం ఈ ప్రాం తంపైనే ఆధిపత్య పెంచాయి. తమ ప్రాంతం అభి వృద్ధికి స్థానిక వనరులే కీలకం అని భావించిన బెలూచ్ పౌరుల పోరాటం నాయుడ పోరాటంగా మారటానికికదా కారణం. ఈస్థాయిలో ఉద్రిక్తతలు, హింస పెరిగి బోధావేదిక కారణం కూడా పాక్ పాలకులేసిన విప్లవతత్పుడు. ఇప్పటికైనా తప్పులు తెలుసు కురితే ప్రాయ శ్చిత్తం చేసుకోవే పాక్ పాలకులు మరింతగా ముప్పును ఎదుర్కొన్నా వస్తుందని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు. ●

ప్రజల జీవితాలతో కనీ కల్లు దళారుల చెలగాటం!

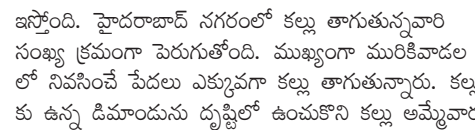

మన్నారం
నాగరాజు

తాటి చెట్టు లేదా ఈత చెట్టు నుంచి నేరుగా తీసుకుందా
రు. దీన్ని త్రాగుట వలన కొంత ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు
ఉన్నాయని శావిరించవచ్చును. అయితే, కల్లును మితంగా
తీసుకుంటే మంచిదే కాని, అధికంగా తీసుకుంటే ఆనారోగ్యా
నికి దారితీస్తుంది. కల్లు తయారీలో స్వచ్ఛత లేదనేది మరో
సమస్య. అయినప్పటికీ, కొన్ని ప్రాంతాల్లో కల్లు ఆదాయ
మూలంగా మారినప్పటికీ, ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని దృష్టిలో
ఉంచుకొని కల్లుపై నియంత్రణ అవసరం. గ్రామీణ, పట్టణ
ప్రాంతాల్లో కల్లకల్లు అమ్మి ఒక పెద్ద ముప్పుగా మారింది.
ఇది నేరగాణి కల్లు తయారు చేస్తూనే, సామాన్య ప్రజలకు
మాత్రం విషమంకర జీవనాన్ని అందిస్తుంది. కల్లకల్లు
ఉత్పత్తి, వ్యాపారీ అనేక కారణాలు ఉన్నాయి. వీటిని సమ
గ్రంగా విశ్లేషించాలనే అవసరం ఉంది. ప్రధానంగా ఈ
కారణాలు సామాజిక, ఆర్థిక, పాలనా విధానాల్లో లోపం
లే కలిగినవిగా చెప్పవచ్చు. అసలైన ముఖ్యం ధరలు అధికం
కావడం. రోజువారీ కూలిలు, చిన్న ఉద్యోగాలు చేసే వారు
ఎక్కువ ఖర్చు చేయేదరు. అందువల్ల చవకగా దొరికే వారు
కల్లు వైపు మొగ్గు చూపుతారు. కల్లు కారణంగా ఎందరో
జీవితాలు అర్ధంతరంగా ముగిసిపోతున్నాయి. ఎన్నో

సమంతాని రక్షించు పడుతున్నాయి. కల్లు త్రేయల బలమీనతలను అనితగా చేసుకుని కల్లు దీపో నిర్వాహకులు కల్లులో నీరు సేదించే మత్తు పదార్థాలు మోపాడు మంచి కలిపి విక్రయిస్తున్నారు. తక్కువ పెట్టుబడితో ఎక్కువ ఆదాయాన్ని రాబట్టుకునేందుకు ఈ విధంగా ఆడవారి ఫారుదాను వాడుతున్నారు. దీంతో కొద్దికొద్దిగా మత్తుకు అల్లులు వడి, ఒక్కరోజు కూడా కల్లు మత్తు తేకుండా ఉండేవి స్త్రీలతో కలిపేతున్నారు. కల్లి కల్లుకు బానిసల పుత్రులు. దీపో నిర్వాహకులు తమ వ్యాపారాన్ని పెంచుకోవడానికి నిరుపేదలు, రోజువారీ కులీలను ఛార్జ్ చేసు కుంటున్నారు. ఉమ్మడి జిల్లా వ్యాప్తంగా కల్లు గోస చెట్టు, వాటి నుంచి ఉత్పత్తయ్యే కల్లుకు, ప్రతీరోజు కల్లు నీపించే కల్లు క్యాంపిలీతో ఎక్కడా నిరోధం ఉండదు. దీంతో కృత్రిమంగా కల్లు తయారు చేయడం పైనే దృష్టి సారిస్తున్నారు. కల్లు దీపో నిర్వాహకులు, నీళ్లతో తెల్లగా నురుగు వచ్చేలా ఓ లెక్కలేన కల్లు కల్లులా కోసవడేలా కృత్రిమ కల్లును తయారు చేస్తారు. దానిలో మత్తు కోసం డ్రైజింగ్, ఆల్కహాల్ను వండి నీపేదల మత్తు పదార్థాలు కలుపుతారు. కల్లు తాగే వారి ఆవసరానికి బట్టి మించే మోతాదుకు మించి కూడా డ్రైజింగ్, ఆల్కహాల్, మిశ్రిత ఆల్కహాల్, యానెడ్లు, రంగులు వాడుతూ వేసి నీలిగా తయారుచేసి అమ్ముతారు. ఈత చెట్ల నుండి తీసే కల్లు మాదిరిగా కనిపిస్తున్నప్పటికీ సహజసిద్ధమైన కల్లు కాదు తెలిసినా, కృత్రిమంగా మత్తు పదార్థాలు కలిపి తయారుచేసిన కల్లు అని తెలిసినా కల్లు త్రేయలు దానిని ఇష్టంగా తాగుతున్నారు. క్రమక్రమంగా కృత్రిమ కల్లుకు బానిసలుగా మారిపోతున్నారు. కల్లి కల్లు కల్లియూలు తెలుంగా ఇలా వ్యాపారంగా యధేచ్ఛగా జరుగు తున్నా సందర్భంలో విపరీత అధికారుల తమకుం కట్టినట్లు వ్యవహరిస్తున్నారనే మిస్సే అభిప్రాయం. కల్లు దీపో నిర్వాహ

కుల నుంచి తమకు రావాల్సిన నెలవారీ ముదపులు తం
నుగా వారి జేబుల్లోకి వెళ్తే ఎవడలా చచ్చి తమకేంబో
ఉద్దేశంతో ఎచ్చైజీ ఆధికారులు వసించేనున్నట్లు వ్యవహారిస్త
వ్వారనే ఆరోపణలు వినిపిస్తున్నాయి. పోలీసు, ఎచ్చైజీ అ
కారులు కొన్ని సందర్భాల్లో పట్టించుకోకపోవడం, రెడందం
లంబాల విషయంలో రాజీవ్‌లదే వల్ల ఈ వ్యాపారం పె
గుతోంది. ఇది కల్లీకట్టు వ్యాపారులకు మరింత ధైర్యాన్ని

గుండ్లకెరె కావాలని ప్రయత్నం చేస్తున్న మంబలకు పూర్వం, దానిలో మర్చు కుప్పాణి అనువాదం చేస్తున్న క్లౌర్ డి.పి.ఎస్. డి.కె.ఎస్. పామ్, ఆలకజోల వంటివి కలపడంతో ప్రజల ఆరోగ్యంపై దాని మూల ప్రభావం చూడడం మొదలైంది. క్లౌర్ పూర్వం నాటి మంబలంపై ప్రభావం చూపుతుంది. కుప్పాణి అనువాదం చేసే గుండ్లకెరె మంబలకు కారణమవుతుంది. లివర్ దానికే చేస్తుంది. కంటిమీసలు మంబలం వంటివి, గుండ్లకెరె ప్రభావం చూపుతుంది. ది.కె.ఎస్. పూర్వం గమనించి 2004లో అప్పటివరకు మర్చు పూర్వం నగరంలో 50 కి.మీ. లోపు కళక, తాటి చెట్లను

తెలంగాణ దుకాణ దారులు సింగిల్ షీట్ కల్లు తయారుచేసే న్యాయాధీన కల్లు దుకాణాన్ని మూయించారు. దీనిపై గేత సహకార కల్లు మదార పైకేసీలు ఆశ్చర్యపోయారు. (వెళ్ళు) సంఖ్య 18181 /2004). రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆద్యార్థి కాజు పాలేని ప్రకారం హైదరాబాద్ నగరం ముట్టు 50 కి.మీ. లలోపు తాటి, కత చెట్లు లేవని, హాకికరమైన రహదారి లతో కల్లి కల్లు తయారుచేసి అమ్ముతున్నారని, 2002 నుంచి 2004 నుంచవరకాలలో కల్లికల్లు అమ్ముకుపై3,10 కోటులు నమోదు చేయడం జరిగిందని, సుమారు 100 మంది కల్లి కల్లు బానిసదేవీ చనిపోయినారని కోర్టుకు తెలిసింది. ప్రజల ఆరోగ్య దృష్ట్యా హైదరాబాద్ నగరంలో కు దుకాణాలు మూయించినట్లు వెల్లడించింది. ప్రభుత్వ చర్యలు స కోర్టు వచ్చుస్తూ కేసు కొట్టివేసింది. 2004 నుంచి 2014 వరకు హైదరాబాద్ నగరంలోని కల్లు దుకాణాలు మూతపడ్డాయి. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాత ముల పడ 2014 నుంచి తెలంగాణ ప్రభుత్వం జీ. 24 ప్రకారం 49 కిలోల మట్టి తెరిపించింది. ప్రభుత్వం కూడా అమ్ముకు అంటూ కల్లి రాగం అందుకుంది. గత బిఎస్ఎస్ ప్రభుత్వ గుండుదాను కల్లిలో ప్రభుత్వం ఉక్కుపాదంలో ఆజుపడింది. దుకాణ సరే కల్లికల్లు పానీయం నుండి తెలిసినా మూతపడ. తెలంగాణ తెలిపించేవల్ల కాగదాన్ని ప్రోత్సహించినా సీనికానికి ప్రస్తుత సీజన్లో తాటి చెట్లకు ఆరించిన స్థాయిలో కల్లు ఉత్పత్తి కాదు. ఒకటి రెండు తాటి చెట్ల నుంచికల్లు సేరించినా, ఇది మారి సొంత అవసరానికూ కూడా సరి పోదు. కానీ జిల్లాలోని ఏ ప్రధాన రోడ్డుపైనా చూసినా కృత్రిమ కల్లు దుకాణాలే దర్శనమిస్తున్నాయి. ఎవ్వరికీమ్యు దు ఆయ దుకాణాలే తనిఖీని నిర్వహించి, నమూనాను సేరించబాల్సిన ఎక్స్ట్రా జిల్లాదారులు తమకేమి పట్టనట్లుగా వ్యవహరిస్తున్నారని అనేక విమర్శలు వెల్లువెత్తుతున్నాయి.

ఇప్పటికైనా కొద్దిగా చచ్చిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఈవిషయం పై సరియైన నిర్ణయం తీసుకోలేదు. ఇక తమిళనాడురాష్ట్రం లో తాటి చెట్టు రాష్ట్ర వ్యక్తి అక్కడ అప్పుడోక అమ్మగారిని నిషేధముంది. తాటికొట్టలును బెల్లెంగా తయారుచేసి గీత పని వారు అధిక రాజ్యాల పొందుతున్నారు. కేరళ రాష్ట్రంలో కల్లును మత్తు పానీయాంధ్రా ప్రకటితం చేసింది. దీనిపై గీత కాళ్ళు కలుసు నుష్టింకేర్పును ఆశ్రయించగా కేరళ ప్రభుత్వం కల్లులో 8.1శాతం ఆల్కలూముల ఉంటుందని, మునుపాలు తీరులో 6 శాతం మాత్రమే ఆల్కలూముల ఉంటుందని అందుకే కల్లును మత్తుపానీయాంధ్రా ప్రకటితంవాలనే దృష్టికి తెలుసుగా కేసు కొట్టివేసింది. ఇక మొన్న కూకట్‌పల్లిలో కల్లీ కల్లు తాగి ఆప స్తకు గురైన వారిలో ఐదుగురు చనిపోయారు. దానాపై 15 మందిని నిన్ను, గాంధీ హోస్పిటల్‌లకు తరలించారు. కూకట్ పల్లి ఉపా ముఖ్యులలో దేన్నులో ఎల్లముఖం ప్రాంతముల కల్లీ కల్లు దుకాణాల్లో కల్లు తాగిన వారికి సోమవారం ఉదయం మాత్రమలు లేనిచేవాల అయినట్లు తెలుసుకుంది. కల్లీకల్లు నిర్మూలం ఒకటి ప్రభుత్వ బాధ్యత వారు. ఇది సమూహం మొత్తం కలసి చేయాలని స బాధ్యత. దీన్ని అరికట్టేందుకు కొన్ని ముఖ్యమైన కల్లీకల్లు తయారీదారులపై జీవిత ఖైదు లేదా మరణశిక్ష విధించాలి. నేరస్థులకు బెయిల్ అవకాశాలు తగ్గించాలి. పోలీసులు, ఎస్సెస్ ఓ అధికారులు నిరక్షం చేసి వారిపై సన్నన్నున్తో పాటు విచారణ జరిపించాలి. అధిక ధరల వల్ల ప్రజలు కల్లీవైపు వెళ్లకూడదు. చాక ధరలోహని కర రసాయనాలు లేని మద్యం అందువారిలో ఉండేలా చూడాలి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నాటకాల ద్వారా, విద్యార్థుల కు కథానికాల ద్వారా కల్లీకల్లు ప్రమాదాలను తెలియజేయాలి. మీడియా, సోషల్ మీడియా ద్వారా ప్రచారం నిర్వహించాలి. బాధిత కుటుంబాలకు తక్షణముగా పాత్రమే కాదు దీర్ఘకాలిక పునరావాసం, ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాలి. ●

సమస్యలు తీర్చుకునే సెంటర్

తారు. అందులో ఆశ్చర్యమేముంది.. అంటారా! ఆశ్చర్యం లేదు కానీ ఈ సెంటర్‌కు ఓ ప్రత్యేకత ఉంది. ఇక్కడకు ఆడవాళ్ళు వచ్చేది పోషకాహారం తీసుకోవడానికో, పిల్లల బరువు చూసుకోవడానికో కాదు, అందరూ కలిసి ఆత్మీయంగా, మాట్లాడుకోవడానికీ, ఒకరి సమస్యలు మరొకరికి చెప్పుకోవడానికీ.. పరిష్కారాలు వెతుక్కోవడానికీ.. అవును మరి, కొత్తగా తలైన రాణికి ఎన్నో సందేహాల. వాటన్నింటికీ ఆమెకు జవాబు ఇక్కడ దొరుకుతుంది. ఇంతకుముందు ఇతరుల ముందు మాట్లాడగలుగుతోంది. కారణం.. తన గొంతు వినిపించడానికి దీన్నే ఓ సురక్షిత స్థలం అనుకుంటుంది కాబట్టి. తీవ్ర పోషకాహార లోపంతో బాధపడుతోన్న పాపను వెంటనే న్యూట్రిషన్ రిహాబిలిటేషన్ సెంటర్‌కు

తీసుకెళ్ళమని సూచించడంతో.. ఆ పాప రెండు వారాల్లోనే కోలుకుని నడవటం ప్రారంభించింది. ఇది ఆ

ఆషాఢమాసం ఆరంభంతోనే అమ్మవారి ఆలయాలు కోభాయమానంగా ముస్తామవుతాయి. పూజలు, హోమాలు, అలంకారాలు, భక్తుల సందడితో ప్రతి ఆలయం కోలాహలంగా ఉంటుంది. ఇక ఈ మాసంలో చెప్పుకోదగినది హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్ బోనాలు ఉత్సవం. ఈ బోనాల ఉత్సవం అమ్మవారి ఆలయాలతో పాటు వీధి వీధిన ఎంతో వేడుకగా జరుగుతుంది. వంటపొలాలను రక్షించుకునేందుకు ఊరి ప్రజలంతా కలిసి సామాహికంగా జరుపుకునేది బోనాల పండుగ. ఈ పండుగను కొన్ని ప్రాంతాలలో పెద్ద పండుగ అని కూడా అంటారు. ఊరి మధ్యలో ఉండే బొడ్డాయి ఊరికి నాభి స్థానంలో ఉంటుంది. ఊరి చివరలో వంటపొలాలకు వెళ్లే దారిలో పోవమ్మ, చెరువు గట్టు మీద కట్ట మైనమ్మ, పచ్చికబయళ్ళ వద్ద ఉప్పలమ్మ ఆలయాలు ఉంటాయి. బోనాల ఊరేగింపు ఊరి మధ్యలో ఉండే బొడ్డాయి దగ్గర ప్రారంభమై, పోవమ్మ ఆలయానికి చేరుకుని కట్టమైనమ్మ ఆలయం దిశగా సాగిపోతుంది. ఇలా ఆ ఊరేగింపు దప్పుకట్టాలు, పూనకాలతో గ్రామదేవత దగ్గరికి వెళుతుంది. ఆక్కడ బలి కార్యక్రమం ఉంటుంది. గ్రామదేవతలు శక్తి ఆరాధనకు ముందరి ఆదిమదేవతారూపాలు. కాలక్రమేణా గ్రామదేవతతో స్పృహమైన రూపాన్ని, భావాన్ని నిర్మించారు. ఆ భావజాలం బలపడుతూ దాని చుట్టూ అనేక క్రతువులు, నమ్మకాలు వచ్చి చేరాయి. అలా గ్రామదేవతల వ్యవస్థ బలపడింది. గ్రామదేవతల సరిబంధించిన ఆలయం ప్రాంగణంలో వేపచెట్టు ఉంటుంది. హైదరాబాద్‌లోని గోల్కొండ మట్టుపక్కల ప్రాంతాల్లో ఒక్కో ప్రాంతానికి ఒక్కో చెరువు ఉండేది. గ్రామదేవతలు కూడా ఉండేవారు. ఈ గ్రామదేవతలు పోవమ్మ, ఎల్లమ్మ, కట్టమైనమ్మలకు కలిపి చేసే పండుగ బోనాల పండుగ. ప్రస్తుతం ముప్పకైలా చెరువులు కనిపించడంలేదు. గ్రామాల రూపురేఖలు మారిపోయాయి. అయినా బోనాలు ఉత్సవాలు జరుగుతున్నాయి. మారుతున్న నగర జీవనంతో పాటు బోనాల పండుగ నిర్వహణ రీతులలో కొన్ని మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. కొత్త కుండకు నున్నం పసుపు రాసి కుంకుమతో బొట్టుపెడతారు. తెల్లని వస్త్రంలో సవధాన్యాల పోసి చిన్న ముల్లెగా కట్టి ఆ గుడ్డ నాలుగు అంచులను పైకి ఒత్తిగా పేసుతారు. మట్టి మూతలో నూనె పోసి ఆ వత్తిని అందులో పెడతారు. బోసం ఎత్తే ముందు వత్తిని పేలిగిస్తారు. కుండలో అమ్మవారి కోసం చేసిన ప్రత్యేక భోజనం పెడతారు. కింది కుండలో నీరు, పై ముంతలో నైవేద్యం ఉంటుంది. ఆ నీటితో అమ్మవారికి అభిషేకం చేసి, నైవేద్యాన్ని అర్పించి కల్లుతో సాక పెడతారు. కొందరు నైవేద్యంగా తీపి వంటకాలనే పెడుతున్నారు. కల్లు, సారా సాకులు కూడా తగ్గాయి. బోనాలకు పెళ్ళయి అత్తవారింట్లో ఉన్న కూతురిని, అల్లుడిని ఇంటికి ఆహ్వానిస్తారు. ఇంటి గుమ్మానికి మామిడి తోరణాలు వేపాకు మండలు అలంకరిస్తారు. ముంగిట్లో కల్లాపి చల్లి చక్కటి ముగ్గురు పెడతారు. ఎవరి తాపతును బట్టి వారు

అమ్మవారికి కోడినో, పొట్టేలునో హారం ఇస్తారు. హారంగా ఇచ్చిన మాసంతో కూర, బిగారా అన్నం వండి అమ్మవారికి బోసంగా సమర్పిస్తారు. కల్లుతోగాని, సారాతో గాని సాక పెడతారు. కొత్తగా తల్లిదండ్రులయిన దంపతులు అమ్మవారికి తొట్టెలను సమర్పిస్తారు. బోనాల ఊరేగింపులో కాళ్ళకు ఘట్టుమల్లు మనే గజ్జెలు, దవడలకు నిమ్మపండ్లు, ఒళ్లంతా బండారు వూసుకుని

తలపై బోసం 'అమ్మ' పై ధ్యానం

వచ్చే పోతురాజుల నృత్యాల ప్రత్యేకంగా ఉంటాయి. ఒకప్పటి బైండ్ల పూజారి ప్రతిరూపమే ఈ పోతురాజు. గ్రామదేవతల సోదరుడు

పోతురాజు. ఇక ఆడపడుమలు, కొత్తకోడళ్ళ నూతన వస్త్రాలు ధరించి నగలు అలంకరించుకుని బోసం ఎత్తుకుంటారు. తలపై బోనాలతో గుంపులు గుంపులుగా బయలుదేరతారు. గుంపుకు ముందు దప్పులు, బ్యాండుమేళం ఉంటుంది. వీరితో పాటు పూనకంతో ఊగిపోతూ పోతురాజులు నృత్యం చేస్తుండగా, నెత్తిపై బోసం పెట్టుకుని రెండు

చేతుల్లో వేపమండలు పట్టుకుని కొందరు మహిళలు లయబద్ధంగా పూనకంతో ఊగిపోతూ ఊరేగింపులో పాటు కడులుతుంటారు. ఈ సందడితో కలిసి యువకులు కూడా ఉత్సాహంగా తీసేమారే దాన్సులు వేస్తుంటారు. ఇలా కోలాహలంగా సాగుతూ ఆలయానికి చేరుతారు. ఎల్లమ, పోవమ్మ ఆలయాలకు చేరుకుని బోసం సమర్పించిన అంతే ఉత్సాహంగా ఇళ్ళకు చేరుకుని ఇంటిల్లిపాది పండుగ చేసుకుంటారు. వరకాలం ఆరంభంలో వచ్చే అంటువ్యాధుల నుండి తమను కాపాడమంటూ గ్రామదేవతల ప్రీత్యర్థం చేసే పండుగ ఇది. ఆషాఢమాసం ఆరంభంలో గోల్కొండకోటలో బోనాల పండుగ ఆరంభమవుతుంది. ఆ తర్వాత ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కో వారం ఈ పండుగను జరుపుకుంటారు. సికింద్రాబాద్ జనరల్‌బజార్‌లో ఉన్న మహంకాళి ఆలయంలో పూర్వం అమ్మవారి దారు శిల్పం ఉండేది. సుమారు 1815కి క్రితం ఉజ్జయిని నుంచి ఒక సైనికోద్యోగి తెచ్చిన కాళికాదేవి విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించి నిర్మించిన గుడి ఇది. నర్సయ్య అనే సైనికుడు 1813లో మధ్యప్రదేశ్‌లోని ఉజ్జయినికి బదిలీపై వెళతాడు. అప్పుడు ఆక్కడ కలరా వ్యాపించి ఉంటుంది. ఆ కలరా బారిన పడకుండా తాను సికింద్రాబాద్‌కు క్షేమంగా చేరితే ఆక్కడ అమ్మవారి గుడి కడతానని ఉజ్జయినిలోని కాళికాయంతో మొక్కుకుంటాడు. ఆ మొక్కు ఫలితమే నేటి ఉజ్జయిని మహంకాళి ఆలయం. కాలక్రమంలో బాగా అభివృద్ధి చెంది మహంకాళి గుడిలో బోనాల ఉత్సవాలు పెద్ద ఎత్తున నిర్వహిస్తున్నారు. మహంకాళి ఆలయంలో జరిగే బోనాల ఉత్సవానికి ఇతర రాష్ట్రాల నుండి కూడా భక్తులు వస్తారు. సికింద్రాబాద్ బోనాలను ఇక్కడ స్థిరపడిన అన్ని కులాలు, మతాల వారు జరుపుకుంటారు. ప్రస్తుతం జరుగుతున్న ఉత్సవాలు గ్రామదేవతల ఆరాధన పద్ధతులతో పాటు ఉత్తరాది శాస్త్రీయ ఆధారాలు, శిష్టదేవత ఆరాధన రీతులలో కలగలసి ఉంటుంది.

- బూర. మీనాక్షి

గదిలో తేమను తగ్గిద్దాం!

పురుగులు పట్టడం, కబోర్లులు వాసన రావడం... ఒకటేమిటి బోధిస్తు సమస్యలు. ఆ ఇబ్బందిని తొలగించడానికి ఈ సహజ చిట్కాలు ఉపయోగపడతాయి.

రోజులో ఎప్పుడో ఒకప్పుడు వర్షం కురుస్తూనే ఉంటుంది. ఇల్లంతా తేమ చేరి ఒకలాంటి వాసన వస్తుంది. దీంతో పప్పులకు

◆ ఇంట్లో తేమ ఎక్కువగా చేరితే.. వెంటిలేషన్ సరిపోవడం లేదని గ్రహించండి. కిడినీలు, తలుపులు తెరవడం, ఫ్యాన్ ఉపయోగించి గాలి ప్రసరణ పెంచండి. ఒక గిన్నెలో కొన్ని బొగ్గు ముక్కలు వేసి గదులు, అల్కారాల్లో ఉంచండి. ముక్క వాసన తగ్గుతుంది. ◆ నీటిలో కొద్దిగా వినెగర్ కలిపి స్ప్రే బాటిల్లో నింపి తేమ వాసన వచ్చే చోట స్ప్రే చేస్తే సరి. అలానే ఫ్లోరింగ్‌ని శుభ్రం చేసేటప్పుడు నీళ్ళలో కొద్దిగా వినెగర్, వంటసోడా కలిపి తుడవండి. ఈ మిశ్రమాలు యాజా రాకుండా అడ్డుకుంటాయి.3. బేకింగ్ సోడాను చిన్న చిన్న గిన్నెల్లో చేసి మా ర్వాళ్ళు, బాత్రూమ్, కిచెన్లో పెట్టండి. ఇది దుర్వాసన దూరం చేస్తుంది.

◆ ఇండోర్ మొక్కలైన స్పైడర్ ప్లాంట్, పీన్ లిల్లి గాల్ఫ్‌ని తేమను నియంత్రించవచ్చు. గోడలకు చెమ్మ వస్తుంటే హ్యూమిడిఫయర్ కోసం. □

కీమా సమోసా..

కావాల్సినవి : కీమా - అరకిలో, అల్లం వెల్లుల్లి పేస్ట్- చెంచా, గరంమసాలాపొడి-చెంచాన్నర, సన్నగా తరిగిన పుదీనా- రెండు చెంచాలు, పచ్చి

ఉల్లిముక్కలని నూనెలోవేసి గోధుమరంగులోకి వచ్చేంత వరకూ వేయించుకోవాలి. మిక్సీలో అల్లం,వెల్లుల్లి రెబ్బలువేసి మెత్తగా మిక్సీ పుట్టుకోవాలి. ఈ మిశ్రమాన్ని వేగిన ఉల్లిపాయముక్కల్లో వేసి మూడు నిమిషాలపాటు వేయించుకోవాలి. ఆ తర్వాత టమాటా గుజ్జు కూడా వేసి పచ్చిమాసన పోయేంతవరకూ వేయించుకోవాలి. ఇప్పుడు పసుపు, కారం, ధనియాల్‌పొడి, గరంమసాలాపొడి,ఉప్పు కూడా వేసుకోవాలి. ఇవన్నీ ఉడుకుతూ నూనెపైకి తేలుతుంది. అప్పుడు కీమా వేసి మూతపెట్టి పావుగంటపాటు ఉడికించు కోవాలి. చివరిగా కారం కూడా వేసి మరో పది నిమిషాలపాటు ఉడికించుకుంటే రుచికరమైన కీమాకార్షం సిద్ధమవుతుంది

కీమా బిర్యానీ..

కావల్సినవి : బాన్సతి బియ్యం-350, పెరుగు-3 చెంచాలు, అల్లం పేస్ట్-చెంచా, నెయ్యి-100గ్రా, కుంకుమపువ్వు- చిటికెడు, కారం-చెంచా నిమ్మరసం-చెంచా, కీమా-400 గ్రా, ఉల్లిపాయ-ఒకటి, వెల్లుల్లి పేస్ట్ - చెంచా, పాలు-అరకప్పు, దాల్చినచెక్క-ఒకటి, లవంగాలు-నాలుగు, చికెన్ ఉడికించిన

పసందైన కీమా రుచులు

మంటె ముక్కలో సింగిల్ ఎముక లేకుండా కీమా కొట్టడం అంటే మామూలు ముచ్చట కాదు. అంత పద్ధతిగా కొట్టిన కీమా..చేయి తిరిగిన వంటవాడి చేతిలో పెడితే.. ఎలా ఉంటుంది చెప్పండి? మసాలా దట్టించకూ.. నూనెలో మునిగి.. కూరలో తేలి..బిర్యానీలో కుదిరి.. సమెసాలో చేరి.. పళ్లెంలోకి వచ్చేస్తుంది. ముదమద్దునూ ఆస్వాదిస్తూ లాగించేయడమే మన పని. కాదంటారా! అయితే వెర్రిటీలు చేసి చూడండి. కీమా కథ కైమాక్స్‌లో ఆహా, ఓహోలు తప్ప మరే మాటలూ వినిపించవు !

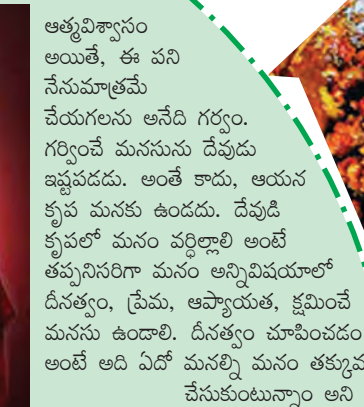
సిరప్ డిస్సెన్సర్

బిజ్నెస్, పానీకేటల మీద తేనె, అలివ్ నూనె, మగర్ సిరప్ వంటివి వేస్తారా కదా! ఆ పని సులువుగా చేసేందుకు సిరప్ డిస్సెన్సర్ రూపొందించారు. ఈ చిన్ని సాధనంలో సిరప్‌ను నింపి, మీట నాకిక్కి ఆవనరమైనంత పడుతుంది. చేతికి జిడ్డు, చమురు వంటివి అంటవు. హ్యాండిల్

కార్బం-కీమా ...

కావాల్సినవి : కీమా-300గ్రా, నూనె-నాలుగు చెంచాలు, ఉల్లిపాయ-ఒకటి,

అత్తవిశ్వాసం అయితే, ఈ పని సేనుమాత్రమే సేయగలను అనేది గర్వం. గర్వింపే మనసును దేవుడు ఇష్టపడడు. అంతే కాదు, ఆయన కృప మనకు ఉండదు. దేవుడి కృపలో మనం వర్తల్లాది అంటే తప్పనిసరిగా మనం అన్నివిషయాల్లో దీనత్వం, ప్రేమ, ఆప్యాయత, క్షమించే మనసు ఉండాలి. దీనత్వం చూపించడం అంటే అది ఏదో మనల్ని మనం తక్కువ చేసుకుంటున్నారని అనుకుంటారు. ఎంతమాత్రం కానేకాదు. ఈలోకంలో మనం ఎంత దీనత్వంతో జీవిస్తామో, దేవుడు మన తినే ఆహారములో వీలైనంత

అల్లం-రెండు అంగుళాల ముక్క, వెల్లుల్లి రెబ్బలు-పది, టమాటా గుజ్జు - నాలుగు చెంచాలు, పసుపు- అరచెంచా,

కారం- అరచెంచా, ధనియాల్‌పొడి-రెండు చెంచాలు, గరంమసాలా పొడి- అరచెంచా, ఉప్పు-రుచికి తగినంత, కార్బం-200 గ్రా, కొత్తిమీర కొద్దిగా.

చెలి చిట్కాలు

ఎక్కువగా క్యారెట్ తీసుకుంటే కళ్ళజబ్బులను నివారించవచ్చు.

* తలలో చుండ్రుపోయి మెదడు పళ్లజబ్బాలంటే తెలస్సానంపేసి ముందు మంచి నిమ్మకాయలతో తలరుద్దు కొని ఆరగట తర్వాత స్నానము చేయాలి.

* ఇంట్లో కొడిగుడ్డును ద్రోలాడదీసిని యెడల ఆ ఇంటికి ఏ దోషాలు తగలక పోవడమేకాక సమస్త శుభములు కలుగును □

ఉన్న ఈ పరికరం చూడసాంపూగా, పట్టుకోవడానికి అనువుగా ఉంది. □

దీనమనస్సు అను వస్త్రము ధరించుకొని మిమ్మును అలంకరించు కొనుడి, దేవుడు అహంకారాలను ఎదిరించి దీనులకు కృప అనుగ్రహించును. దేవుడు తగిన సమయముందు మిమ్మును హెచ్చింపనట్లు ఆయన బలిష్ఠమైన చేతిక్రింద దీనమనస్సులై యుండి! (1 పేతురు 5: 5,6). వస్త్రాల విషయంలో మనమెంతో జాగ్రత్తలు తీసుకుంటాం. ఒక్కోసీజన్‌లో ఒక్కోరకమైన వస్త్రాలను ధరిస్తాం. వార్షికలు, ఆయా వేడుకలకు ఒకరకమైన వస్త్రాలు, డైలీవేరకు మరొకరకమైన

దీన మనస్సుతో ప్రభువుని సేవిద్దాం..

దుస్తులను ధరింపటం. ఆధ్యాత్మిక కార్యక్రమాలకు ప్రత్యేక వస్త్రాలను వేసుకుంటాం. అయితే పేతురు ఇక్కడ దీనమనస్సు అనే వస్త్రాలను ధరించుకొని మిమ్మును అలంకరించుకొనుడి అని చెబుతున్నాడు. ఉదాహరణకు చర్చికి మనం అహంకారంతో, గొప్పభక్తిపరులమనే భావంతో, అందరికంటే ఉన్నతమైన వ్యక్తి అని చూపించుకునే భావాలతో చర్చిలో కూర్చుంటే మనం దిగంబరులమని గుర్తించాలి. దీనమనసు అంటే ఎదుటివారిపట్ల మనకున్న క్షౌరి గురించి పేతురు చెబుతున్నాడు. ఎప్పుడూ ఎదుటివారిపట్ల ప్రేమ, ఆప్యాయత, కరుణ, ఆదరణ వంటి ప్రవర్తన కలిగి ఉండాలని పేతురు చెబుతున్నాడు. చాలామందికి ఇది చాలా కష్టతరమైనది. ఎందుకంటే అనేకల్లో గర్వం, అతిశయించే మనసు

మనకు అంత ఘనతను ఇస్తాడు. అందుకే పేతురు దీనమనసు అనే వస్త్రాన్ని ధరించుకోమంటున్నాడు. మన దేహానికి దుస్తులు ఎప్పుడూ అవసరం. మన నగ్నత్వాన్ని దామకోవాలంటే దుస్తులు తప్పనిసరిగా ధరించాలి. అలాగే దీనత్వం అనే వస్త్రాలను కూడా మన దేహంపై ఉంచుకోవాలి. దేవుడు అహంకారాలను ఎదిరించి, దీనులకు తన కృపను ఇస్తాడు. మనం దేవుడి కృపలో జీవించాలంటే దీనమనసు కలిగి జీవించాలి. అలాగని మనకు కోపం, ఆవేశం, ఆవేదన రావని కాదు. కోపపడినా..వెంటనే క్షమాపణ వేడుకునే మనసును అలవర్చుకోవాలి. అప్పుడే దేవుడు ఆశీంపే భక్తిలో మనం వర్తల్లుతాం. ఇలాంటి భక్తిలో ముందుకు సాగిపోదాం..

-పి.వాణిపుష్ప

అంతర్యామి

